

**ИЗПИТЕН КОНСПЕКТ
ПО
ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА И ПРАВО**

1. Зараждане и развитие на историята на българската държава и право като научна и университетска дисциплина – предмет, цели, периодизация и университетски традиции.
2. Извори за историята на българската държава и право и тяхната класификация.
3. Образуване, характер и устройство на българската държава от края на VII до началото на XI век.
4. Възстановяване, устройство и управление на Второто българско царство. Идеята за приемствеността. Основни държавни институции и техните функции.
5. Феодална собственост и видове собственост в средновековната българска държава.
6. Правоспособност и дееспособност в българското феодално право. Правоспособност на чужденците.
7. Брак и семейно-правни отношения в средновековна България.
8. Наследяването по средновековното право.
9. Зараждане и развитие на средновековното облигационно право. Видове договори.
10. Наказателното право в средновековна България. Видове престъпления и наказания.
11. Изграждане и развитие на съдебния процес в българската средновековна държава. Съдебни органи и съдопроизводство.
12. Българското обичайно право по време на османското владичество XV-XIX в.
13. Самоуправлението на българите през XV-XIX в. Устройство и правораздавателни компетенции на българската община и на еснафските организации.
14. Руско-турската война 1877-1878 г. и Освобождението на България. Санстефанският мир и Берлинският договор. Международно правно положение на Княжество България.
15. Временното руско управление в България и полагане основите на новата българска държава. Държавна и местна администрация. Съдебна власт.
16. Изработване и приемане на Търновската конституция. Характер на новата конституция.
17. Държавно устройство на България според Търновската конституция.
18. Устройството на съдебната власт в България след Освобождението. Съдебна система и видове съдилища.
19. Устройство и съдебна власт на Източна Румелия.
20. Законодателство по семейно право в България след Освобождението.
21. Законодателство по наследствено право в България след Освобождението.
22. Създаване на българското вещно право след Освобождението.
23. Създаване на облигационното право в България след Освобождението.
24. Създаване на търговското право след Освобождението.
25. Реципиране на наказателното право в България след Освобождението.

26. Конституционни проекти и промени в държавното управление и Търновската конституция 1879 - 1911 г.
27. Местното управление и самоуправление в България след Освобождението.
28. Законодателство по печата.
29. Законодателство по време на войните 1912-1918 г.
30. Правна уредба на новоосвободените български земи по време на Балканската и Междусъюзническата война 1912-1913 г.
31. Стопанското (протекционистично) законодателство в България от края на XIX и през първите десетилетия на XX в.
32. Трудово и социално законодателство в България от нач. на XX в. до Втората световна война.
33. Законодателна дейност на правителството на БЗНС (1919-1923). Закон за трудовата повинност.
34. Аграрното законодателство на правителството на БЗНС (1919-1923). Закон за трудово-поземлената собственост. Закон за търговията със зърнени храни и произведенията от тях. Закон за водните синдикати.
35. Наказателно законодателство на правителството на БЗНС (1919-1923).
36. Съдебната реформа на БЗНС.
37. Законодателство на правителството на Демократичния сговор. Законът за защита на държавата.
38. Законодателни промени и промени в механизма на българската държава след преврата на 19 май 1934 г.
39. Конституционни проекти на Андрей Тошев (1935) и на Ст. Баламезов (1936).
40. Законодателство на правителството на Богдан Филов. Закон за защита на нацията.
41. Конституционни проекти 1946-1947 г. (Проектите на Отечествения фронт (1946), на Демократическата партия (1946), на Никола Петков (1946) и на Венелин Ганев (1947)).
42. Основни положения на конституцията от 1947 г.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Ангелов, Д.** *История на средновековната българска държава и право.* С. 1992.
2. **Ангелов, Д.** *Въпроси на феодализма в българските земи през XIII-XIV в.* – Исторически преглед, 1960, кн. 6, 61-90.
3. **Андреев, М.** *Българското обичайно право.* Кюстендил 2001.
4. **Андреев, М.** *Ватопедската грамота и въпросите на българското феодално право.* – В: Михаил Андреев. Избрани трудове. С. 2013, 375-543.
5. **Андреев, М.** *История на българската буржоазна държава и право 1878-1917.* С. 1993.
6. **Андреев, М.** *Законъ соудный людѣмъ – старобългарски правен паметник.* – В: Михаил Андреев. Избрани трудове. С. 2013, 839-853.
7. **Андреев, М.** *Към въпроса за произхода и същността на Законъ соудный людѣмъ.* – В: Михаил Андреев. Избрани трудове. С. 2013, 855-886.
8. **Андреев, М.** *Към въпроса за съдебния процес според българското средновековно обичайно право.* – Правна мисъл, 1976, кн. 1, 3-14.

9. **Андреев, М.** *Римското право и славянската Еклога (За някои отклонения на славянската Еклога от римското право)*. – В: Михаил Андреев. Избрани трудове. С. 2013, 321-339.
10. **Андреев, М., Вл. Кутиков.** *Договорът на добруджанския владетел Иванко с генуезците от 1387 г.* (Принос към изучаването на международните договори в средновековна България). - ГСУ-ЮФ, Т. LI, 1960, 1, 1-119.
11. **Андреев, М., Ф. Милкова.** *История на българската феодална държава и право*. С. 1993.
12. *Антиеврейското законодателство и неговото преодоляване (1942-1945)*. Сборник нормативни актове. Съст. П. Добчев. С. 2010.
13. **Бакалов, Г.** *Средновековният български владетел. (Титулатура и инсигнии)*. С. 1985.
14. **Биярски, И.** *Институциите на средновековна България. Второ българско царство XII-XIV в.* С. 1998.
15. **Близнашки, Г.** *Създаване на Търновската конституция*. – В: Сборник „100 години от рождението на проф. Михаил Андреев”. С. 2011, 50-64.
16. **Бобчев, Ст.** *История на българското право*. Част I. II изд. Бургас, 1993.
17. **Бобчев, С. С.** *Източна Румелия. Исторически поглед, устройство, законодателство и правосъдие. (Приноси към историята на българското право)*. С. 1924.
18. **Бобчев, С. С.** *Сборник на българските юридически обичаи*. Т. I. Пловдив 1896, Т. II. С. 1902.
19. **Бобчев, С. С.** *Сборник на българските юридически обичаи*. Част II. С. 1908.
20. **Бурилкова, И.** *Неизвестен проект за конституция на д-р Константин Стоилов от 1879 г.* – В: Известия на държавните архиви. Т. 70, 1995. С. 1997, 280-302.
21. *Български конституции и конституционни проекти*. Съст. В. Методиев и Л. Стоянов. С. 1990.
22. *Българско възраждане. Христоматия по история на България. Част II*. Съст. Хр. Христов и Н. Генчев. С. 1969. (78-81, 106-122, 277-278, 535-541, 554-559).
23. **Велев, Ал.** *Главни реформи на земеделското правителство. Трудовата повиност, аграрната и просветната реформа*. С. 1977.
24. **Венедиков, П.** *Система на българското вещно право*. С. 1991.
25. **Владикин, Л.** *История на Търновската конституция*. С. 1994.
26. **Гезенко, И.** *Законодателната и изпълнителната власт в изграждането на антиеврейското законодателство 1940–1944*. – В: Обречени и спасени. България в антисемитската програма на Третия райх. Изследвания и документи. София, 2007, 162–178.
27. **Генов, Г. П.** *Самоуправлението у нас*. – История на местното самоуправление. Сборник материали. Първа част. Благоевград 2003, 48-56.
28. **Грозданова, Е.** *Българската селска община XV-XVIII в.* С. 1979.
29. **Грозданова, Ел.** *Българските общини като кредитирана страна в лихварските операции (XVII-XVIII в.)* – Исторически преглед, 1974, кн. 3, 61-70.
30. **Гюзелев, В.** *Ичиргубоилите в Първата българска държава (VII-XI в.)* – Год. на СУ ФИФ, т. 63, 3, 1973, 123-181.
31. **Гюзелев, В.** *Функциите и ролята на кавхана в живота на Първата българска държава (VII-XI в.)* – Год. на СУ ФИФ, т. 60, 3, 1967, 131-159.
32. **Даскалов Г.** *Изграждане на българската администрация и политическа система в новосвободените земи на Западна Тракия и Източна Македония (1941–1944 г.)*. - ВИС, 1992, бр. 6.

33. **Даскалов, Г. и Коев, Ив.** *Установяване и изграждане на българската военна власт в Беломорието (април–юли 1941)*. - ВИС, 1990, бр. 5, 105–126.
34. **Димитров, Пл.** *Установяване на българската държавна власт в Скопска и Битолска област през 1941 г.* – ВИС, 1998, бр. 5, 66–76.
35. **Димитров, Пл.** *Рекрутиране и функциониране на българската администрация в Скопска и Битолска област 1941–1944*. - В: Втората световна война и Балканите, София 2002, 188–203.
36. **Джамбазов, М.** *Правосъдната система в България (1878-1944)*. С. 1990.
37. **Иванова, С.** *Брак и развод в българските земи XVI-XIX*. - Известия на НБКМ, Т. 22 (28), 1996, 159-195.
38. *История на българите 1878-1944 в документи. Т. I. 1878-1912. Част първа.* Съст. В. Георгиев и Ст. Трифонов. С. 1994.
39. *История на българската държава и право. Извори 680-1877.* Съст. П. Петров и Г. Петрова. С. 2007.
40. **Йорданов, Ив.** *Самоуправлението на нашите общини*. – История на местното самоуправление. Сборник материали. Първа част. Благоевград 2003, 37-42.
41. **Коен, Д.** *Защитата и спасяването на българските евреи в показанията пред VII върховен състав на народния съд*. – Годишник. ОКПОЕ в НРБ, XXI, 1986, 197–230.
42. **Кутиков, Вл.** *Българо-византийският договор от 716 г. Правно-историческо изследване*. - Год. на СУ ЮФ, т. 65, 1974, 71-111.
43. **Матеев, М.** *История на българската държава и право*. С. 2004.
44. **Матеев, М.** *Свободата на печата в България. Исторически преглед на конституционните основи и законодателството по печата*. В: Сборник „100 години от рождението на проф. Михаил Андреев”. УИ „Св. Климент Охридски”, С. 2011, 126-145.
45. **Манолова, М.** *Законодателство и реформи в общинското самоуправление 1878-1944 г.* С. 1992.
46. **Манолова, М.** *Импийчмънт при парламентарният принцип на министерската отговорност според Търновската конституция*. С. 1999.
47. **Манолова, М.** *История на държавата и правото. Трета българска държава 1878-1944*. С. 2001.
48. **Манолова, М.** *Парламентаризмът в България 1879-1894*. С. 2003.
49. **Манолова, М.** *Русия и конституционното устройство на Източна Румелия*. С. 1976.
50. **Манолова, М.** *Създаване на Търновската конституция*. С. 1980.
51. **Маринов, Д.** *Българско обичайно право*. С. 1995.
52. **Милкова, Ф.** *Българската държава и изключителното □ законодателство 1923-1944 г.* С. 1991.
53. **Милюков, П.** *Българската конституция*. С. 2009.
54. **Назърска, Ж.** *Исторически бележки за административното правосъдие в Източна Румелия (1879-1885)*. – Съвременно право, 1995, № 5, 60-67.
55. **Начева, Сн.** *Конституционната цивилизация и българският конституционализъм. Част първа*. С. 2004.
56. **Неделева, П.** *Българските еснафски организации през Възраждането: устройство, управление и уредба*. С. 2012.
57. **Неделева, П.** *Антиеврейското законодателство в България през Втората световна война*. С. 2013.
58. **Неновски, Н.** *Търновската конституция и контролът за конституционност*. – Правна мисъл, 1999, № 3, 3-6.

59. **Огнянов, Л.** *Държавно-политическата система на България 1944-1948 г.* С. 1993, 128-131, 144-147, 195-199.
60. **Паев, К.** *Договор или грамота е съглашението на цар Иван Александър с венецианците от 1347 г.* – В: Сборник „100 години от рождението на проф. Михаил Андреев“. УИ „Св. Климент Охридски“, С. 2011, 194-210.
61. **Паев, К.** *Законодателна уредба на празничната система в България от Освобождението 1878 г. до наши дни.* – В: Сб. Празнично-юбилейната история. С. 2012, 125-139.
62. **Паев, К.** *За периодизацията на историята на българската държава и право.* – В: Надежди и разочарования в историята. Сборник в памет на професор Милчо Лалков. Благоевград 2006, 487-493.
63. **Паев, К.** *Историята на българската държава и право, и юридическото образование в България.* – В: Управление и образование, Бургас 2009, т. 5, кн. 3, 202-214.
64. **Паев, К.** *Към въпроса за правоспособността на венецианците в българските земи и на българите във венецианските владения през XIV и XV век.* – В: Човекът в историята. Методологически, методически и историографски аспекти. Сборник в чест на професор Георги Бояджиев. Благоевград 2009, 159-181.
65. **Паев, К.** *Още за предмета на историята на българската държава и право.* – Съвременен право, 2008, бр. 3, 46-59.
66. **Паев, К.** *Статут, административно устройство и дейност на органите на управление в новоосвободените български земи по време на Балканската война 1912-1913 г.* – Научни известия на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Г. IV. кн. 1. Благоевград 2008, 127-144.
67. **Паев, К.** *Ценен източник за историята на правото от XIV век.* – Научни известия на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Г. VI. кн. 3. Благоевград 2010, 204-209.
68. **Петров, П.** *Владелец и власт във Втората българска държава.* – В: България 1300. Институции и държавна традиция. Т. I. С. 1981, 161-186.
69. **Петрова, Г.** *Български средновековни правни паметници.* – ПУ „Паисий Хилендарски“, Научни трудове – Право, т. 2, кн. 7, 2001, с. 1-32.
70. **Петрова, Г.** *Семейното право в средновековна България.* – Юридически свят, 2002, кн. 1, 44-58.
71. **Петрова, Г.** *Византийското и средновековното българско право.* – В: Средновековните Балкани. Политика, религия, култура. С. 1999, 67-73.
72. **Петрова, Г.** *Въпроси на наказателното право в Средновековна България.* – Правна мисъл 2002, кн. 2, 3-20.
73. **Петрова, Г.** *История на българската държава и право. Част първа. Средновековие.* С. 2003.
74. **Петрова, Г.** *Престъпленията в Средновековна България.* С. 1992.
75. **Петрова, Г.** *Хан Омуртаг и тридесетгодишния мирен договор с Византия.* – Социалистическо право, 1982, кн. 1, 74-82.
76. **Подбрани извори за историята на Византия.** Съст. Д. Ангелов и П. Тивчев. С. 1974.
77. **Радев, Яр.** *Държавни представителни органи в България (1944-1947 г.).* С. 1965.
78. **Радоилски, Л.** *Трудово право. Историческо развитие.* С. 1957.
79. **Рангелов, Р.** *Свободата на печата в България.* Ч. I. С. 1994.
80. **Ралев, П.** *За самоуправлението на общините и окръзите.* – История на местното самоуправление. Сборник материали. Първа част. Благоевград 2003, 43-46.

81. *Русия и възстановяването на българската държавност.* (Сборник документи). С. 2008.
82. **Саздов, Д.** *Социална политика в законодателството на демократична България (1880-1912 г.).* С. 2008.
83. *Свободата на печата в България 1879-1947. Документален сборник.* Съставител В. Танкова. С. 1992.
84. **Спасов, Б., Радев, Яр.** *Развитие на държавното право на Народна република България.* – Сб. 15 години народнодемократична държава и право. 9.IX.1944-9.IX.1959. С. 1959, 65-93. (да се ползва текстът от с. 79 до с. 85).
85. **Стоянова, В.** *Българските национални институции в Беломорието 1941–1944 г.* – В: Национално-освободителното движение на македонските и тракийски българи. Т. 4, София 2003.
86. **Танчев, Е.** *Сравнително-правни аспекти на Търновската конституция.* - Год. на Бургаския свободен университет. Т. II, 1999, 41-55.
87. **Телбизов, Карол.** *Общинското управление на банатските български общини под австрийска и унгарска власт.* В: Годишник на Висшето училище за стопански и социални науки „Свети Кирил Славянобългарски“, Варна 1945, кн. 18, 1-57.
88. **Тодорова, Е.** *Статутът на италианските колонии в българските земи през Средновековието.* – В: България 1300. Институции и държавна традиция. Т. II, С. 1982, 367-374.
89. **Токушев, Д.** *Антиеврейското законодателство и спасяването на българските евреи.* – Юридически сборник на БСУ. Т. III. Бургас 1995, 13-26.
90. **Токушев, Д.** *История на българската средновековна държава и право.* С. 2009.
91. **Токушев, Д.** *История на новобългарската държава и право 1878-1944 г.* С. 2004.
92. **Токушев, Д.** *Основни начала на българския буржоазен граждански и наказателен процес.* Годишник на СУ, Юридически факултет, т. 80/81, 1990, № 2, 5-57.
93. **Токушев, Д.** *120 години Търновска конституция.* Год. на Бургаския свободен университет. Т. II, 1999, 16-34.
94. **Токушев, Д.** *Съдебната власт в България (От Древността до наши дни).* С. 2003.
95. **Токушев, Д.** *Устав за наказанията, които мировите съдии могат да налагат.* – ГСУ-ЮФ, т. LXXI, 1980, 183-225.
96. **Топузанов, С.** *Местното самоуправление в периода на гражданското устройство на нашата държава.* – История на местното самоуправление. Сборник материали. Първа част. Благоевград 2003, 16-25.
97. **Топузанов, С.** *Идеята за нашето самоуправление в Учредителното събрание.* – История на местното самоуправление. Сборник материали. Първа част. Благоевград 2003, 9-15.
98. **Христов, Хр.** *За самоуправлението на българите в османската държава през XV-XVIII в.* – Исторически преглед, 1973, кн. 1, 18-42.
99. *Христоматия по история на България.* Съст. В. Гюзелев и П. Петров. Т. 1-2. С. 1978.
- 2014 г.

Изготвил: Доц. д-р Костадин Паев